

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Justyna Kryńska - Szufnara

w sprawie **W. G.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 października 2023 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji prokuratora skierowanej na korzyść skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 29 maja 2022 r., sygn. akt VII Ka 312/23, uchylającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w Piszczu z 2 marca 2023 r., sygn. akt II K 28/23 i umarzającego postępowanie,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Piszczu, wyrokiem łącznym z 2 marca 2023 r., sygn. II K 28/23, na podstawie art. 568a § 1 k.p.k. oraz art. 85 § 1 k.k. art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. połączył orzeczone wobec skazanego W. G. w wyrokach

Sądu Rejonowego w Pieszku w sprawach: II K 178/21 i II K 165/21 kary: 3 miesięcy ograniczenia wolności i roku pozbawienia wolności i orzekł karę łączną roku pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator na niekorzyść oskarżonego. Zarzucił w niej obrazę prawa materialnego, a to art. 86 § 1 k.k. przez orzeczenie wobec oskarżonego jako kary łącznej najwyższej z kar podlegających łączeniu – roku pozbawienia wolności, podczas gdy sąd powinien wymierzyć mu karę łączną powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. W konsekwencji tak sformułowanego zarzutu apelacji wniósł o zmianę wyroku przez orzeczenie wobec oskarżonego kary łącznej roku i miesiąca pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 29 maja 2022 r., sygn. VII Ka 312/23, zaskarżony wyrok uchylił i postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzył. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd podniósł, że połączenie kary roku pozbawienia wolności oraz wykonanej kary 3 miesięcy ograniczenia wolności, w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 czerwca 2019 r., sygn. P 20/17 byłoby dla skazanego niekorzystne, dlatego - opierając się o treść art. 440 k.p.k. - uznał, iż zmiana wyroku byłaby rażąco niesprawiedliwa. W dalszej części uzasadnienia Sąd przyznał jednak, że błędem było nieuwzględnienie apelacji i umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego, gdyż skazany na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Pieszku o sygn. II K 165/21 ma do odbycia karę roku pozbawienia wolności, natomiast uwzględnienie apelacji spowodowałoby, iż skazany miałby do odbycia karę 11 miesięcy i 15 dni pozbawienia wolności, co czyniłoby ją sprawiedliwą.

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego wniósł prokurator Prokuratury Okręgowej w Olsztynie. Zarzucił w niej rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na orzeczeniu poza granicami zaskarżenia i podniesionym na niekorzyść oskarżonego zarzutem, w sytuacji niezaistnienia przesłanek umożliwiających zastosowanie art. 440 k.p.k. i w konsekwencji uchylenie wyroku i umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego, pomimo zaistnienia podstaw materialnoprawnych do jego wydania. Nadto zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie art. 433 § 2 k.p.k.

w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przez nieprawidłowe rozważenie przez Sąd odwoławczy zarzutu obrazy prawa materialnego pod postacią art. 86 § 1 k.k. oraz nienależyte uzasadnienie powodów nieuwzględnienia zarzutu apelacji i w konsekwencji nienależyte przeprowadzenie kontroli odwoławczej. Jako ostatni podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia art. 85 §1 k.k. przez umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego, pomimo iż czyny objęte wyrokami Sądu Rejonowego w Pieszem wydanyymi w sprawach II K 178/21 oraz II K 165/21 pozostawały w zbiegu realnym i orzeczono za nie kary podlegające łączeniu. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie podniesiono w kasacji, że ze wskazaną zasadniczą argumentacją Sądu odwoławczego w przedmiocie umorzenia postępowania o wydanie wyroku łącznego nie sposób się zgodzić, gdyż wyrok został wydany z rażącym i mającym wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego wskazanych w kasacji. Zgodnie z treścią art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1 – 3 k.p.k., a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 k.p.k. Stwierdzić również należało, że przepis art. 440 k.p.k. znajduje zastosowanie wówczas, jeżeli zaskarżone orzeczenie lub zawarte w nim rozstrzygnięcie jest rażąco niesprawiedliwie, a zatem gdy dotknięte jest niepodniesionymi w zwykłym środku odwoławczym uchybieniami mieszczącymi się w katalogu względnych przyczyn odwoławczych, o ile ich waga i charakter są tego rodzaju, że orzeczenie staje się niesprawiedliwym i to w stopniu rażącym. Niewątpliwie orzeczenie Sądu pierwszej instancji było dotknięte

uchybieciem w zakresie wymiaru kary łącznej, ale uchybienie to zostało podniesione w zarzucie apelacyjnym prokuratora i orzeczenie to, zgodnie z wnioskiem apelacji, powinno zostać skorygowane w trybie uwzględnienia zarzutu apelacji, bez potrzeby rozpoznania apelacji poza jej granicami. Poza tym - jak słusznie wskazano w kasacji - dyspozycja art. 440 k.p.k. odnosi się do sytuacji, gdy sąd nie orzekając poza granicami apelacji musiałby utrzymać zaskarżony wyrok w mocy, a taka sytuacja nie zachodziła w tej sprawie.

Procedując w ten sposób Sąd odwoławczy w istocie spowodował pogorszenie sytuacji skazanego, który aktualnie ma do odbycia karę o 15 dni dłuższą niż to by wynikało z uwzględnienia zarzutu i wniosku apelacji prokuratora. Prawdą jest, że Sąd sam dostrzegł swój błąd i wykazał w uzasadnieniu niekorzystność dla skazanego wyroku umarzającego postępowanie o wydanie wyroku łącznego, ale to stwierdzenie nie eliminuje wadliwego wyroku wydanego przez ten Sąd w następstwie nieuwzględnienia reguł kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Sąd jak wynika z treści uzasadnienia, nie dokonał prawidłowej, merytorycznej oceny zarzutu odwoławczego i w sposób rzetelny nie ustosunkował do niego, poprzestając w zasadzie na stwierdzeniu, że w tej sprawie w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 czerwca 2019 r., wydanie wyroku łącznego i orzeczenie kary łącznej, z połączenia kary pozbawienia wolności z karą ograniczenia wolności, byłoby dla skazanego niesprawiedliwie.

Tymczasem jak to już wskazano, w świetle przepisów prawa materialnego (art. 85 k.k.) wydanie wyroku było procesowo dopuszczalne (przestępstwa pozostawały w zbiegu realnym i orzeczone za nie kary podlegały łączeniu), a jego wysokość powinna zostać określona zgodnie z dyspozycją 86 k.k., o co trafnie wniesiono w apelacji.

Uchybienia, których dopuścił się Sąd odwoławczy miały charakter rażący i wpłynęły w sposób istotny na treść wyroku, gdyż doszło do umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, w sytuacji gdy były spełnione warunki do wydania takiego wyroku.

Z tego powodu konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie w postępowaniu odwoławczym, w toku którego powinien uwzględnić przedstawione wywody odnośnie do możliwości wydania wyroku łącznego i prawidłowego ukształtowania wymiaru kary łącznej. Wskazać również należało, że ponowne rozstrzygnięcie będzie miało dla oskarżonego dalej idące konsekwencje prawne, niż te których domagał się autor apelacji, gdyż oskarżony aktualnie odbywa karę roku pozbawienia wolności z wyroku II K 165/21, natomiast uwzględnienie apelacji powodowałoby skrócenie tego okresu o 15 dni i naprawiłoby wadliwość zaskarżonego orzeczenia.

Z tych względów orzeczono jak w wyroku.

[SOP]

[ms]